

Dr hab. Lidia Michalska-Bracha
Instytut Historii
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
lidia.bracha@ujk.edu.pl

Kielce, 1.04.2023 r.

**Recenzja dorobku naukowego i osiągnięcia habilitacyjnego
dra Kamila Śmiechowskiego, przygotowana w związku z postępowaniem
o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych,
w dyscyplinie historia**

Sylwetka Habilitanta:

Pan dr Kamil Śmiechowski jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego, której to uczelni jest absolwentem na kierunku historia (2009). Na swoim macierzystym uniwersytecie obronił pracę doktorską na temat: *Oblicze społeczno-ideowe „Gońca Łódzkiego”, „Kuriera Łódzkiego” i „Nowego Kuriera Łódzkiego” w l. 1898-1914*, pod kierunkiem prof. dra hab. Jarosława Kity i uzyskał w 2013 roku stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Na Uniwersytecie Łódzkim zatrudniony jest od 2015 roku jako adiunkt w Katedrze Historii Polski XIX wieku oraz w Interdyscyplinarnym Centrum Studiów Miejskich na stanowisku specjalisty, co mocno podparte jest zainteresowaniami badawczymi Habilitanta i jego dorobkiem naukowym w zakresie szeroko rozumianych studiów miejskich, a w tym dziejów miast Królestwa Polskiego w XIX stuleciu. Przełożyło się to także na realizację przyznanego w 2014 roku grantu NCN na temat: *Kwestia miejska u progu nowoczesności. Dyskusja o przyszłości miast w Królestwie Polskim w latach 1905-1914*, jako podstawy badań nad przyszłą rozprawą habilitacyjną: *Kwestie miejskie. Dyskusja o problemach i przyszłości miast w Królestwie Polskim 1905-1905* (Łódź 2020).

Pan Kamil Śmiechowski czerpiąc z inspiracji nauk socjologicznych, może wykazać się w badaniach historycznych doświadczeniem o interdyscyplinarnym charakterze, co z pewnością ma spore znaczenie w podejmowanych przez niego badaniach z zakresu dziejów miast, postrzeganych w kategoriach fenomenu nowoczesności. Świadczy o tym Jego udział jako wykonawcy w projekcie NCN: *Cztery dyskursy o nowoczesności – modernizm peryferii na przykładzie Łodzi (XIX-XX wiek)* – lata realizacji 2012-2016 oraz w grantie NPRH: *Fotografie robotników XIX i XX wiek* – lata realizacji 2014-2015.

W latach 2016-2020 dr Kamil Śmiechowski brał także udział w grantie NCN: *Historia pojęć społeczno-politycznych w Polsce XVIII-XX wieku*, nawiązując tym samym bliższe kontakty naukowe ze środowiskiem IH PAN. Badania te, poświęcone analizie kluczowych pojęć polskiego dyskursu społeczno-politycznego, kontynuuje z

powodzeniem od 2021 roku w kolejnym projekcie NCN: *Polskie pojęcia społeczno-polityczne XIX i XX wiek*, którym kieruje prof. Adam Kozuchowski.

Habilitant wykazał się badaniami o międzynarodowym charakterze, o czym świadczy jego dwutygodniowy pobyt w Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie w roku akademickim 2018/2019 oraz krótkie pobyty naukowe w Międzynarodowym Instytucie Historii Społecznej w Amsterdamie. Rozumiem, że to tylko wstęp do dalszych zagranicznych studiów porównawczych nad tematyką miejską, które Habilitant będzie kontynuował. Od kilku lat jest członkiem kilku towarzystw naukowych, w tym: Polskiego Towarzystwa Historycznego Oddział w Łodzi, Fundacji Nauk Humanistycznych w Pabianicach, Łódzkiego Stowarzyszenia Fabrykancka. O ile więc widoczna jest aktywność Habilitanta w tym zakresie, tak nie dostrzegam w Jego działalności organizacyjnej udziału w kolegiach redakcyjnych czasopism naukowych.

Informacja o obowiązujących przepisach prawa na dzień wszczęcia ocenianego postępowania habilitacyjnego, w tym obowiązujących kryteriach oceny:

Postępowanie jest prowadzone na podstawie Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.), w szczególności na podstawie art. 219, p. 1, który stanowi:

1. Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2, pkt 2 lit. a, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Informacja o ocenianych osiągnięciach naukowych:

Na dorobek naukowy dra Kamila Śmiechowskiego składa się łącznie 41 publikacji naukowych różnego typu, w tym przeważająca część opublikowana już po uzyskaniu stopnia doktora – 36. Habilitant jest autorem lub współautorem 7 monografii (4 monografie autorskie, 3 współautorskie); 15 rozdziałów w monografiach zbiorowych; 14 artykułów w czasopismach naukowych, 4 recenzji naukowych oraz 1 pracy pod

redakcją. Jego dorobek naukowy jest zróżnicowany, przede wszystkim jednak dominują w nim oryginalne artykuły naukowe, wydane w czasopismach ujętych w ministerialnych wykazach czasopism i wydawnictw naukowych i artykuły polemiczne oraz recenzje (w dużej części zamieszczone w łódzkich czasopismach: „Rocznik Łódzki”, „Przegląd Nauk Historycznych” oraz „Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX wieku”- 10 artykułów i recenzji). Docenić należy dorobek recenzyjny, prezentujący polemiczne stanowisko Autora i umiejętność dyskusji ze stanowiskami i ustaleniami innych historyków. W dalszej kolejności, co jest oczywiście całkiem naturalne, na dorobek składają się prace monograficzne, poprzedzone badaniami i studiami szczegółowymi. Pan dr Śmiechowski posiada w dorobku podoktorskim 6 monografii, z których 3 przygotowane zostały we współautorstwie. Autor nie określił jednak, na poziomie sporządzania wykazu osiągnięć, zakresu swojego udziału w poszczególnych monografiach, co utrudnia jednoznaczną ocenę Jego autorskiego wkładu w poszczególne opracowania. W mniejszości pozostają prace edytorskie, w dużym stopniu umożliwiające ocenę umiejętności warsztatowych, źródłoznawczych, (Habilitant wykazał tylko 1 pozycję) oraz prace redakcyjne, będące efektem niezwykle istotnej dla osób starających się o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego działalności organizacyjnej w obszarze nauki. Doceniam obydwie formy publikacji, choć ich ilość pozostawia pewien niedosyt, ale też jest postulatem do wykorzystania w dalszych badaniach.

Głównym obszarem zainteresowań naukowych Habilitanta są szeroko rozumiane badania nad procesami modernizacyjnymi i społecznymi na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX stulecia oraz dziejami miast w Królestwie Polskim w latach 1905-1914. Z tym zakresem ściśle powiązana jest problematyka Jego szczegółowych dociekań, skoncentrowana na badaniach nad wiodącym miejskim ośrodkiem przemysłowym II połowy XIX wieku, jakim była Łódź, czym wpisuje się również w zainteresowania badawcze historią Łodzi i regionu łódzkiego. W tym przypadku dr Kamil Śmiechowski prowadzi studia wielotorowe, pokazujące obraz miasta widziany w szerszej perspektywie zachodzących wówczas przemian modernizacyjnych i społecznych. Wykracza jednak poza przyjęte w generalnych założeniach ramy czasowe, podejmując badania nad dziejami miast w szerszej perspektywie miasto i wojna, odnosząc rozważane zagadnienia do okresu Wielkiej Wojny i wojny polsko-bolszewickiej (*Problematyka odbudowy miast w polskim dyskursie prasowym lat pierwszej wojny i wojny polsko-bolszewickiej*, w: *Oblicza wojny. Miasto i wojna*, Łódź 2021, s. 155-170), a nawet czasów współczesnych, stawiając pytanie o charakter transformacji Łodzi po 1989 roku (*From Cotton and Smoke: Łódź-industrial City and Discourser of Asynchronous Modernity*, Łódź-Kraków 2018).

Oceniając przyjętą przez Habilitanta perspektywę badawczą na uwagę zasługuje, że są to badania oparte na interdyscyplinarnych założeniach metodologicznych, odwołujących się w równym stopniu do praktyki metodologicznej z zakresu współczesnych studiów miejskich i socjologii historycznej, co klasycznych metod badawczych stosowanych w historiografii dziejów miast. Należy podkreślić, że dr Kamil Śmiechowski z powodzeniem stara się implementować w swoich badaniach

interdyscyplinarną analizę dyskursu miejskiego w socjologii, co jest widoczne zarówno w monografii, przedstawianej jako główne osiągnięcie habilitacyjne: *Kwestie miejskie. Dyskusja o problemach i przyszłości miast w Królestwie Polskim 1905-1915*, Łódź 2020, jak i w kilkunastu publikacjach szczegółowych z tego zakresu, i co istotne również w edycji źródłowej: *Sprawy miejskie. Dyskurs miejski w Królestwie Polskim 1905-1915. Wybór tekstów*, Łódź 2020.

Habilitant słusznie zwraca uwagę na wzajemne powiązania zachodzących procesów społecznych, modernizacyjnych i tempa przemian industrializacyjnych w Królestwie Polskim z wydarzeniami rewolucji 1905 roku, przyjmując je w swoich badaniach za dość istotną cezurę. Wiele miejsca poświęca kluczowym kwestiom dotyczącym tworzenia się miejskich centrów, w tym miejskich ośrodków przemysłowych, zwracając przy tym uwagę na specyfikę zjawiska jeśli chodzi o większe ośrodki – w pierwszym rzędzie Łódź czy mniejsze, jak Sosnowiec, Częstochowa i inne. Osią konstrukcyjną Jego rozważań stają się wreszcie czynniki ekonomiczne i społeczne, zróżnicowanie społeczności miejskiej i konsekwencje procesów urbanizacyjnych dla społecznego życia i stosunków społecznych, rozwój infrastruktury miast, złożona kwestia polityki miejskiej i zapowiadanej reformy samorządu miejskiego czy aspekty kulturowej przestrzeni miejskiej i miejskiej codzienności. Oczywiście można wskazać w tym przypadku na o wiele więcej istotnych aspektów podejmowanych przez dra Kamila Śmiechowskiego, a które składają się w efekcie na analizowany dyskurs miejski. Wybór przedmiotu badań przez Habilitanta jest, w mojej ocenie, w pełni uzasadniony merytorycznie, co dotyczy również przyjętych ram czasowych w przypadku okresu obejmującego przełom XIX i XX stulecia dla badań nad dziejami miast w Królestwie Polskim, z przyjętą cezurą końcową - 1915 r. jako początku okupacji niemieckiej w Królestwie Polskim.

Za najważniejsze, a tym samym wiele wnoszące do aktualnego stanu wiedzy, uznać należy te teksty Habilitanta, w których stara się odpowiedzieć na wiele z postawionych wyżej pytań badawczych (m.in.: *Między rzeczywistością biurokratyzmu a utopią samorządu. Krytyka prasowa miejskiego aparatu urzędniczego w rewolucji 1905 roku na przykładzie Łodzi*, w: „*Dusza urzędnika*” – zewnętrzna akceptacja i wewnętrzna niezgoda? *Między irredentą a kolaboracją: ugoda, lojalizm i legalizm*, red. N. Kasperek i M. Klempert, Olsztyn 2015, s. 105-125; *Hierarchia czy demokracja? Wizja stosunków społecznych w miastach Królestwa Polskiego (na przykładzie dyskusji o samorządzie miejskim w trakcie rewolucji 1905 roku*”, „*Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX wieku*” 2015, t. XIV, s. 103-119; *Łódź przełomu wieków XIX i XX – miasto robotników?*, w: *Robotnicy Łodzi drugiej połowy XIX wieku – nowe kierunki badawcze*, Łódź 2016, s. 13-47; *Samorząd miejski jako szansa i zagrożenie dla modernizacji miast w Królestwie Polskim na początku XX wieku*, „*Rocznik Łódzki*” 2017, t. 66, s. 189-206 czy współautorska praca: *Robotnicy Łodzi drugiej połowy XIX wieku. Nowe kierunki badawcze*, Łódź 2016, ss. 119).

Odrębną grupę publikacji w dorobku dra Kamila Śmiechowskiego stanowią te, które są efektem Jego zainteresowań szeroko rozumianą historią idei, a ściślej problematyką świadomości społecznej i w tym kontekście dyskursem prasowym, czego źródeł doszukiwać się można jeszcze na poziomie przygotowywania rozprawy

doktorskiej (*Łódzka wizja postępu. Oblicze społeczno-ideowe „Gońca Łódzkiego”, „Kuriera Łódzkiego” i „Nowego Kuriera Łódzkiego” w latach 1898-1914*, Łódź 2014). Analiza dyskursu prasowego, od której wyszedł Habilitant w doktoracie, i pewna wrażliwość na ideowy przekaz prasowych narracji, stała się dla Niego jedną z zasadniczych metod badawczych rozwijanych i stosowanych w dalszych naukowych rozważaniach. Inspirującym kierunkiem badań, w jakim uczestniczy Habilitant od 2016 roku w ramach dwóch projektów NCN we współpracy z IH PAN, są studia nad polskim dyskursem społeczno-politycznym i zjawiskiem ewolucji pojęć politycznych na przestrzeni XVIII-XX wieku. Habilitant kwestie te, ogólniejszej natury, rozważa w odniesieniu do mikrohistorycznego ujęcia prasy łódzkiej (*Czy uwarunkowania lokalne mają wpływ na język społeczno-polityczny? Na przykładzie pojęcia inteligencji w prasie łódzkiej do połowy XX wieku*, w: *Z dziejów pojęć społeczno-politycznych w Polsce XVIII-XX wiek*, Warszawa 2019, s. 373-394).

W dużym stopniu podstawą dla realizacji podjętych przez Habilitanta zainteresowań badawczych stał się Jego udział od 2012 roku łącznie w pięciu projektach NCN i NPRH jako wykonawcy (*Cztery dyskursy o nowoczesności. Modernizm peryferii na przykładzie Łodzi XIX-XX w.; Fotografie robotników XIX i XX wieku; Z dziejów pojęć społeczno-politycznych w Polsce XVIII-XX wiek; Polskie pojęcia społeczno-polityczne XIX i XX wieku*) i jeden raz w charakterze kierownika: *Kwestia miejska u progu nowoczesności. Dyskusja o przyszłości miast w Królestwie Polskim 1905-1914*. Na tym etapie zawodowej ścieżki, za dość istotne i mające zasadniczy wpływ na charakter prowadzonych badań, uznać należy zdobyte przez Habilitanta dotychczasowe doświadczenie grantowe. I to wymaga szczególnego podkreślenia z mojej strony jako recenzentki.

Dr Kamil Śmiechowski wyniki swoich badań przedstawiał na 31 konferencjach naukowych, w tym 20 krajowych i 11 zagranicznych (w Niemczech, na Litwie, Ukrainie, Francji, Hiszpanii, Chorwacji, Holandii, Belgii), co z uwagi na współczynnik umiędzynarodowienia badań oceniam wysoko. Angażował się przy tym w pracach 4 komitetów organizacyjnych konferencji naukowych, przygotowywanych w przeważającej mierze przez macierzysty ośrodek naukowy.

Konkludując, ustalenia Habilitanta prezentowane w dorobku naukowym mają charakter oryginalny i wiele wnoszą do aktualnego stanu badań w zakresie historii XIX stulecia, w tym przede wszystkim w zakresie dziejów miast w Królestwie Polskim na przełomie XIX i XX wieku. Stwierdzam, że przedstawiony mi do oceny dorobek naukowy dra Kamila Śmiechowskiego przekłada się na rozwój dyscypliny, spełnia wymagania stawiane w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego i uzyskuje moją pozytywną ocenę.

Ocena wskazanego przez Kandydata osiągnięcia naukowego:

Z dużym zainteresowaniem zapoznałam się z monografią dra Kamila Śmiechowskiego, przedstawioną jako główne osiągnięcie naukowe: *Kwestie miejskie. Dyskusja o problemach i przyszłości miast w Królestwie Polskim 1905-1915*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020, ss. 297. Jest to studium o oryginalnym charakterze, rzetelnie przygotowane, będące efektem kilkuletnich badań

Autora, których częściowe wyniki prezentował już wcześniej w publikacjach i na konferencjach, o czym była mowa wyżej.

Tematyka podjęta w monografii przez Habilitanta ma istotne znaczenie dla szerszych studiów dotyczących procesów modernizacyjnych i społecznych na ziemiach polskich w II połowie XIX wieku, dla których przejawy industrializacji Królestwa Polskiego i możliwy wówczas do obserwacji rozwój cywilizacyjny kilkudziesięciu ośrodków miejskich, w tym miast gubernialnych czy przemysłowych stały się dość ważnym punktem odniesienia. Dr Kamil Śmiechowski poddając te kwestie wnikliwej analizie słusznie zwraca uwagę na ówczesne uwarunkowania polityczne, a przy tym na upadek niektórych miast i miasteczek, które z uwagi na reformę miejską z 1869 r. straciły swój dotychczasowy status i ulegały agraryzacji. W tych złożonych dla rozwoju miast warunkach kluczowa wydaje się kwestia charakterystyki dyskusji o przyszłości i wizji miast w Królestwie Polskim - pewnego rodzaju „miejskiego dyskursu modernizacyjnego”, co wiązało się silnie z zachodzącymi w początkach XX stulecia przewartościowaniami w postrzeganiu miast jako ważnych czynników wszelkich procesów społecznych czy modernizacyjnych. Analiza dyskursu miejskiego, jaki rozwinął się w latach 1905-1915, wraz z wybuchem rewolucji 1905 roku, uświadomieniem roli miast i zapowiadany projektami samorządu miejskiego, pozwoliła Autorowi na wytypowanie kilku zasadniczych wątków i szeregu pytań badawczych, w tym: pytania o miejsce XIX-wiecznych polskich miast na drodze do nowoczesności; kwestię krytyki stanu cywilizacyjnego miast Królestwa Polskiego, rozpatrywanej w szerszym kontekście procesów urbanizacyjnych zachodzących w dziewiętnastowiecznej Europie Środkowo-Wschodniej; o wpływ rewolucji 1905 roku na rozwój miast; słabość mieszczaństwa i problemy z jakimi w opiniach publicystów musiały sobie radzić ówczesne miasta; o rolę samorządu miejskiego jako przeciwwagi dla problemu zacofania miast; o kwestię walki ekonomicznej z ludnością żydowską i polonizację miast w sensie politycznego projektu; wreszcie też o problem upolitycznienia ówczesnego dyskursu miejskiego z lat 1905-1915 i silne powiązanie wizji i przyszłości miast z jednej strony z ideą socjalizmu muniipacyjnego, z drugiej zaś z programem Narodowej Demokracji, a co za tym idzie ważne wydaje się pytanie o polityczne i ideowe konotacje autorów wypowiedzi i sądów na temat wizji miast.

Ustalenia Habilitanta słusznie osadzone zostały w szerszej dyskusji o społecznej roli miast, sięgającej jeszcze tradycji XIX i XX-wiecznych myślicieli europejskich i polskich wypowiadających się na temat fenomenu miejskości (m.in. Max Weber, Georg Simmel czy Zofia Daszyńska-Golińska w znakomitym szkicu o idei nowoczesnego miasta, w ekonomicznym kontekście). Poddany analizie w monografii miejski dyskurs z przełomu XIX i XX wieku wpisany został przez dra Kamila Śmiechowskiego w szerszy problem, dyskusję o kierunkach modernizacji kraju, w czym odwoływano się wówczas, co istotne, do osiągnięć europejskiej myśli urbanistycznej.

Całość rozważań Habilitanta podbudowana została interdyscyplinarną postawą metodologiczną, analizą dyskursu i niezwykle istotnym odniesieniem do miejskich studiów socjologicznych, co pozwoliło na wypracowanie dość interesującej koncepcji badań jako pola dla szczegółowych analiz i interpretacji.

Swoje rozważania dr Kamil Śmiechowski oparł na solidnej podstawie źródłowej, którą w przeważającej mierze stanowiły źródła prasowe jako ważny dokument społecznego życia, w tym w pierwszym rzędzie tytuły prasy warszawskiej, łódzkiej oraz prasa specjalistyczna. Łącznie kwerendą objął 36 tytułów prasowych, choć mogłabym postulować wykorzystanie w szerszym zakresie prasy prowincjonalnej. W dalszej kolejności uwzględniony przez Habilitanta materiał źródłowy obejmuje pamiętniki oraz broszury i wydawnictwa z epoki odnoszące się do kwestii miejskiej, w tym prace specjalistyczne (m.in. autorstwa Bronisława Bouffała, Edwarda Chwalewika, Władysława Dobryńskiego, Stefana Gorskiego, Władysława Grabskiego, Stanisława Koszutkiego, Bronisława Markowskiego, Izy Moszczeńskiej, Edwarda Strasburgera, Adolfa Suligowskiego i szeregu innych). Stanowią one z pewnością cenny źródłowo materiał, pozwalający na wnikliwą analizę i przegląd opinii i stanowisk autorów. Przy tym wykazał się dr Kamil Śmiechowski szeroką znajomością starszego i aktualnego stanu badań, w tym również zagranicznej literatury przedmiotu.

Konkludując, pozytywnie oceniam koncepcję badawczą przyjętą przez dra Kamila Śmiechowskiego w omawianej monografii habilitacyjnej, jak również stan wykorzystania materiałów źródłowych oraz wnioski i ustalenia badawcze, które mają charakter oryginalny. Stwierdzam, że monografia: *Kwestie miejskie. Dyskusja o problemach i przyszłości miast w Królestwie Polskim 1905-1915*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020, ss. 297, przedstawiona jako osiągnięcie habilitacyjne wnosi znaczny wkład w rozwój dyscypliny i może być uznana za wystarczającą podstawę do nadania stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie historia.

Informacja o spełnieniu kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową:

Za mocną stroną aktywności naukowej Habilitanta uważam udział jako kierownika w jednym grantie (*Kwestia miejska u progu nowoczesności. Dyskusja o przyszłości miast w Królestwie Polskim 1905-1914*) oraz jako wykonawcy w 4 projektach badawczych Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, co w dużym stopniu zdefiniowało Jego kontakty naukowe z krajowymi i zagranicznymi środowiskami naukowymi. Poza macierzystą uczelnią, gdzie prowadził interdyscyplinarne badania wspólnie ze środowiskiem łódzkich socjologów oraz badaczami z Ośrodka Badań Interdyscyplinarnych nad Wielokulturową Łodzią i Regionem (*Cztery dyskursy o nowoczesności. Modernizm peryferii na przykładzie Łodzi XIX-XX w.; Fotografie robotników XIX i XX wieku*), podjął współpracę naukową z Instytutem Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, w ramach dwóch projektów NCN dotyczących studiów nad katalogiem pojęć społeczno-politycznych w XIX-XX w. (*Z dziejów pojęć społeczno-politycznych w Polsce XVIII-XX wiek; Polskie pojęcia społeczno-polityczne XIX i XX wieku*).

Wydaje się, że ze względu na profil i charakter tych badań, współpraca z innymi ośrodkami naukowymi niesie ze sobą spory potencjał i katalog instytucji będzie się w tym przypadku rozrastał. Jak dotychczas na uwagę zasługują badania prowadzone w Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej we Lwowie oraz w

Międzynarodowym Instytucie Historii Społecznej w Amsterdamie. Dr Kamil Śmiechowski wyniki swoich badań prezentował też na 31 konferencjach naukowych, w tym na 11 w zagranicznych ośrodkach naukowych (Niemcy, Litwa, Francja, Ukraina, Hiszpania, Chorwacja, Holandia, Belgia). Świadczy to o dojrzałości badawczej Habilitanta i jest dobrą praktyką nie tylko na tym etapie zawodowej ścieżki.

Osiągnięcia Habilitanta omówione w tej części opinii oceniam pozytywnie uznając, że dr Kamil Śmiechowski spełnia ustawowe kryterium dotyczące wykazania się istotną aktywnością naukową lub artystyczną, realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę:

Jeśli chodzi o doświadczenia dydaktyczne, to z racji niezbyt długiego stażu akademickiego od października 2015 roku i zatrudnienia na uczelni na warunkach realizacji projektu NCN, dr Kamil Śmiechowski może się wykazać prowadzeniem zajęć dydaktycznych dopiero od roku akademickiego 2018/2019. Szeroki katalog przedmiotów, jak i różnorodność form zajęć dydaktycznych, które prowadzi daje podstawy do zdobycia sporego doświadczenia w tej materii.

Zaprezentowane przez Habilitanta osiągnięcia organizacyjne w obszarze nauki należy ocenić wysoko, z uwagi na Jego zaangażowanie w organizację na macierzystej uczelni Interdyscyplinarnego Centrum Studiów Miejskich jako odrębnej jednostki naukowo-badawczej na Uniwersytecie Łódzkim. Dr Kamil Śmiechowski od 2015 roku pełni funkcję sekretarza Centrum i z tego tytułu odpowiada za organizację szeregu inicjatyw konferencyjnych i wydawniczych, m.in. cykl seminariów „Dyskusje miejskie”. Brał również udział w projekcie opracowania monografii historycznej miasta Łodzi, planowanej na 2023 rok. Jest także członkiem Rady programowej serii wydawniczej „Interdyscyplinarne Studia Miejskie”, co jest wprost powiązane z Jego aktywnością naukową. Czterokrotnie brał również udział w komitetach organizacyjnych konferencji.

Aktywność naukowa Habilitanta ściśle jest powiązana z Jego działalnością popularyzatorską (publikacje popularno-naukowe, wykłady otwarte, programy telewizyjne i radiowe). Na uwagę zasługuje udział w projekcie edukacyjnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych: „Historia dla Polonii”.

Reasumując, osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie pana dra Kamila Śmiechowskiego uznaję za wystarczające i oceniam pozytywnie.

Konkluzja:

Po zapoznaniu się z osiągnięciami naukowymi Pana dra Kamila Śmiechowskiego z pełnym przekonaniem podkreślam, że postawę badawczą Habilitanta charakteryzuje dojrzałość i profesjonalne przygotowanie warsztatowe. W mojej ocenie, zarówno rozprawa habilitacyjna, jak i pozostały dorobek naukowy przedstawiony do oceny w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego stanowią oryginalny i ważny wkład do aktualnego stanu wiedzy z zakresu historii XIX wieku i uzyskują pozytywną ocenę.

Na podstawie przedstawionego do oceny osiągnięcia naukowego, tj. rozprawy: *Kwestie miejskie. Dyskusja o problemach i przyszłości miast w Królestwie Polskim 1905-1915*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020, ss. 297. oraz pozostałych osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych pana dra Kamila Śmiechowskiego po uzyskaniu stopnia doktora stwierdzam, że Habilitant spełnił wszystkie wymogi stawiane osobom ubiegającym się o uzyskanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, określone w Ustawie o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Z pełnym przekonaniem stwierdzam, że dr Kamil Śmiechowski:

- posiada w swoim dorobku monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. z późn. zm. Monografia stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny;
- wykazał się istotną aktywnością naukową realizowaną we współpracy z krajowymi i zagranicznymi uczelniami i instytucjami naukowymi.

W związku z powyższym wyrażam opinię jednoznacznie pozytywną w sprawie nadania panu dr Kamilowi Śmiechowskiemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia.

Lidia Michalska-Brach